

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Среда и Суботы (крѣмъ рускихъ святъ) о 4-ой годнѣ по полудни.

Редакція и администрація подъ Ч. 15 павъ Маріинскій.

Експедиція для мѣстныхъ предплатниковъ урядкова въ Друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на 1-омъ поверсѣ).

Всѣ листы, посланы и рекламации належитъ пересылати подъ адресомъ: редакціи и администраціи „Дѣло“ Ч. 15 павъ Маріинскій.

Предплата на „Дѣло“ стоить: на цѣлый рокъ . . . 8 зр. на пѣть року . . . 4 зр. на четверть року . . . 2 зр. Предплату належитъ пересылати франко (налучше почтовымъ пореказомъ) до: Администраціи ч.о. „Дѣло“. Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а в. ътъ одномъ стронци печатном. Рекламации неопечатанъ вѣдять ътъ порта. Рукописи не звертаются толькы на попередне застереженье. Периодичное число стоить 10 кр. а. и.

ОТЪЗВА ДО РУСКОГО НАРОДА.

Пламенными буквами записане въ исторіи и сердцахъ нашихъ австрійскои Руси десятилѣтне владычье цесаря Юсифа II.

Оно положило перну основу до нашего національного ътродженя.

Пѣды мудрымъ и справедливымъ жезломъ того вѣщопамитного Виценося скѣнчилась остаточню наша 500-лѣтня неволя, засіяла нова благодатная ера для рускои мысли, руского слова и всего того, що серцю рускому святе, и чимъ оно яко наибѣльшимъ скарбомъ своимъ дорожитъ.

По довговѣковой власной нашѣй борбѣ о права народий допомѣгъ намъ Юсифъ II выдвинутись зъ неволѣ и взяти участь въ культурной работѣ прочихъ народѣвъ.

Рускій народе! За кѣлька днѣвъ представится Тебѣ случайность, заявити передъ лицемъ цѣлого свѣта, яко глубоко и съ якою любовію Ты память Твоего Монарха-Освободителя въ глубинѣ души Твоеи хоронишь и съ якою честію именовъ благодѣтель и правдивыхъ другѣвъ Твоихъ Ты считаешь.

Дня 17 (29) листопада с. р. припадае 100-лѣтня память вступленя на престолъ своихъ Ѳтцѣвъ незабутного Монарха и початку его вѣщопомной дѣятельности.

Въ свѣдомости своего обовязку Русины престольного города Львова избрали зъ помежи себе комитетъ, чтобы день той съ достойнымъ его значеня торжествомъ ѡтпразновати.

Пѣсля установленя вже програмы ѡтбудеся въ той день помпальне Богослуженье, на котре посѣщитъ кождый до своей приходской церкви, где помолится за упокой души великого Благодѣтеля.

Слѣдующого дня, с. е. во второкъ 18 (30) листопада, ѡтбудеся во Львовѣ **МИТИНГЪ** або збѣръ Русинѣвъ зъ цѣлого нашего краю, на котромъ обговориватися будутъ всѣ важнѣйшия sprawy руского народа въ Галичинѣ.

Отъзваслось прото до всѣхъ вѣрныхъ смирѣвъ Галицкои Руси, сочувствующихъ инициѣ починанямъ, съ възвращеньемъ и усиленнымъ прошеньемъ, чтобы яко наибѣльшимъ днѣмъ того явились во Львовѣ и тымъ голосно засвѣдчили передъ цѣлымъ свѣтомъ, що Русь наша зерно свободы, кинене передъ 100-мѣ лѣтями рукою незабутного Юсифа II, въ груди своей съ жаромъ и цѣлою теплою жизнєности своей плекае и що за народиу и людску честь свою противъ всѣхъ покривдженъ и напастей недругѣвъ яко одинъ мужъ стати готова.

Львѣвъ дня 29 жовтня (10 листопада) 1880.

Отъ комитету занимающагося устроеньемъ торжественного Юсифиньского обходу.

Барѣвскій Володимиръ, Геровскій Юліанъ, Гладилевичъ Дамлякъ, Дръ Демковичъ Юсифъ, Дръ Добрянскій Иванъ, Дръ Костекъ Францъ, Клементовичъ Михаиль, Дръ Крижановскій Гавриль, Ленскій Онуфрій, Павликовъ Теофиль, Плискевичъ Теофиль, Плоншанскій Венедиктъ, Подольскій Михаиль, Дръ Савицкій Омелякъ, Дръ Сушицкий Корнелианъ, Дръ Целевичъ Юліанъ, Целминскій Григ., Шведский Яковъ, Дръ Яновскій Аморозій, Явдикъ Иванъ.

Програма торжества:

- I. Дня 17 (29) листопада: 1) о годнѣ 10. рано помпальне Богослуженье въ Архипрестольной церкви са. В. М. Георгія — 2) о годнѣ 7. вечеромъ декламаторско-музыкальный вечеръ съ ѡтчитомъ о цесарѣ Юсифѣ II.
- II. Дня 18 (30) листопада о 9. годнѣ рано збѣръ Русинѣвъ въ сали „Народного Дому“.

ДОПИСИ.

Зъ вѣстодной Галичины. (Головъ учителя и справы школъ народныхъ и семинарий учительскихъ.)

Кромѣ матеріального быта народа не ма другой справы, котрабы меня Русинами толькы негодованя вызывала, яко справа нашихъ школъ. Куды повернутись, — меня священникѣвъ, парѣвъ, або и учителей, котры совѣтно свою задачу понижаютъ, — всюду чути голосей жалъ на несправдливое и чудовищное направленье нашихъ школъ.

Гадая, що рускій митингъ, котрый мае збѣратись во Львовѣ, повиненъ бы основно влѣтановитись надъ сею важною справою и ѡдумати рѣшунѣи способы, яко вѣдому зарѣдити.

Не сомнѣваюся, що на митингу будутъ поднесены безчисленныя факты, идиентѣ дуже сумно свѣдѣло на нашѣй школѣ, ѡтвѣтающе на рѣшунѣи школы. Характеристично, що школы спрашиваютъ рады вѣщопомной вѣщопомной Галичинѣ, отже въ части вѣщопомной вѣщопомной рускою.

Признаю, що сей образъ нашихъ школьныхъ ѡтносенъ начертанный въ справодинныхъ рады шк. кр. совѣтъ вѣщопомной; не годящяся однакожъ съ тымъ, чтобы народъ рускій и интеллигенція (т. е. клиръ) не понавняли важности науки, або въ школы буди ей противий.

школьной краевой, начавши ѡтъ р. 1870 до 1878/9 всюды находжу створенныя вѣщопомной, що наши школы не развиваются такы, яко бы належало. Пѣдѣлы тыхъ справодинъ вѣщопомной народа не понавняя еще важности школъ, уважая ихъ яко титарты, волить радше платити кары, яко послѣдствы до нихъ дѣтѣй, великы послѣдствы, дуже неправильно, и (мѣсто ихъ 7 роковъ учити) ѡтбѣрае вычитанье и по 2 або 3 рокахъ, ѡблѣдѣтъ радъ школьныхъ мѣщопомной есть рѣвнодушною для школъ, не выконуя примусу школьного и не накладая кары на родичѣвъ нерадивыхъ; девиности тѣмъ муесть споминати рады школьной окружной, однакожъ и тогда еще ѡтвѣтающе начальнымъ громадекъ съ стѣтаньемъ каръ, хотий староства остро имъ се перучаютъ; интеллигенція, котрабы могла наибѣльшимъ впливомъ на рѣшунѣи школъ, ѡтвѣтающе вѣщопомной ѡтъ радъ школьныхъ мѣщопомной. Характеристично, що школы спрашиваютъ рады вѣщопомной вѣщопомной Галичинѣ, отже въ части вѣщопомной вѣщопомной рускою.

Признаю, що сей образъ нашихъ школьныхъ ѡтносенъ начертанный въ справодинныхъ рады шк. кр. совѣтъ вѣщопомной; не годящяся однакожъ съ тымъ, чтобы народъ рускій и интеллигенція (т. е. клиръ) не понавняли важности науки, або въ школы буди ей противий.

Нарѣдъ рускій ѡтносенъ къ науцѣ съ великою почетію до науки. Грамотный сельяне стоятъ у него въ высѣйшѣмъ почитаньи. Для сельянина наибѣльшая радѣть, коли самъ може прочитати въ церкви

„апостола“ або „дѣру“; а шкѣ помнѣмъ нимъбуемъ окрыляемъ передъ лицемъ народа тамъ родина, въ котрой выйде священникъ або иншій интеллигентный человекъ. Коли не было еще школъ, посылали много сельяне своихъ дѣтѣй на науку до дикѣвъ. По роцѣ 1848 кинувъ рускій народъ и клиръ съ наибѣльшимъ жаромъ до основаня школъ, будованъ потребной дома и назначуемъ платѣвъ. И коли въ вѣщопомной Галичинѣ находять еще до нынѣ много великы села безъ школъ, не ма у насъ вѣщопомной среднихъ сельъ, въ котрыхъ бы не было школы. Се все учинили рускій народъ и клиръ самъ, добровѣльно и безъ примусу, безъ котрого иншій власти школьной ѡбѣщане не можеть.

Пѣсля тыхъ годъ скавати, чтобы рускій народъ и клиръ были противий школъ, безъкъ она ѡтвѣтающе нынѣ ѡтъ школъ, то имѣтъ до того вынѣй причины.

Галицкою вѣщопомной вѣщопомной руского народа для школъ есть свѣтъ, но нашѣмъ вѣщопомной ѡтвѣтъ ѡтъ самого вѣщопомной ихъ существованя ихъ властиву цѣль, просвѣту народа, а ужато ихъ яко средство до цѣльей политичныхъ.

Давнѣйше наведено нашихъ сельскихъ школамъ ѡбязаную науку вѣщопомной языка, вычитанья, граматикими и вѣщопомной. Надѣваюся, що черезъ школы переледую „Drang nach Osten“, що рускій народъ агерализуется. Нашѣ дѣти, мѣсто учинити того, что бы имъ въ дальнѣмъ житиу было дѣйствиу потребно, тратили

дорогой часть и мучились такъжекъ надъ рѣчию, котра была для нихъ безъ всякого пожитку.

Въ вѣщопомной ушакъ вѣщопомной „Drang nach Osten“. Австрия надала своимъ народамъ конституцію, а въ ней вѣщопомной каждому племеню свободу развиватись на своей вѣщопомной основѣ. Арт. 19 ѡсновныхъ законѣвъ въ 21 грудня 1867 вѣщопомной постановили, что жедна народѣтъ не може бути принуждено до науки другого вѣщопомной языка, что жедна народѣтъ мае образоватись на своемъ вѣщопомной языкѣ.

Тотъ вѣщопомной было для школъ людскы, а особенно сельскихъ, единю властиве и педагогичне. До школъ сельскихъ ходять дѣти, котры остаются потомъ на грунтѣ и ведутъ дальне го-сударственно своихъ родичѣвъ. Для ихъ жити есть вѣщопомной языкъ совѣтъ до-старичнымъ; въ вѣщопомной всего вѣщопомной штрѣбѣ, въ вѣщопомной можеть ѡтвѣтающе тѣмъ до урядѣвъ и одержувати такыя вѣщопомной ѡтвѣдѣи. Вѣщопомной другитъ вѣщопомной есть для нихъ совѣтъ вѣщопомной.

Якъ видимо, намѣщопомной основного закона было, ѡтвѣти школымъ вѣщопомной политичный цѣль, а оставати имъ властиву ихъ цѣль, просвѣту народа.

Съ вѣщопомной треба скавати, що вѣщопомной сеи закона ѡдетало для насъ жертвою будило. Идея германизация упала вѣщопомной, але на ей мѣсто послѣ-дowała другая политичная идея: вѣщопомной Polaki. Мѣсто того, що сеи законъ вѣщопомной постановляемъ, вѣщопомной въ вѣщопомной рускихъ школахъ ѡбязаную науку языка

польского, и востроено вѣдѣть учителямъ (решеніемъ рады шк. кр. въ 29 липни 1872, ч. 3552), чтобы особенно на то уважали, чтобы дѣти могли по польску поргавніе выгавіаіе сіе. Язы отже передъ тымъ мучилася дѣти надъ языкомъ польскимъ, такъ мучатся они теперь безъ всякого пожитку для себе надъ языкомъ польскимъ. — Розумѣется, що при такмъ стані дѣла не привоствт школы ніякого практичного хбена. Рускій народъ видѣчи, що въ нашіхъ школахъ не такъ о просвіту ходитъ, якъ о Польщу, оттигаеся отъ нихъ и посилае дѣти лишь подѣ напоромъ каръ. Отъ чому наші школы не развиваються, — чому рускій народъ и клиръ, котрй казался такъ горичю занималися школами, отъ нихъ оттигнулися!

Що въ нашіхъ школахъ вѣдѣть нашіхъ панув система польонизаційна, се рѣчь такъ очевидна, що не треба ни много доказовати.

Напередъ, заведенне обовязковой науки польского языка въ чисто рускихъ школахъ не дасться ніякимъ закономъ оправдати. Законъ основный, котрого и повыше нашіхъ, абсолютно тоя заборонить. Однакъжъ кр. рада школьна усулае той законъ обѣдати, — она называе всѣ рускі школы мѣшаными, а то длитого, повше они лежатъ въ тыхъ сторопахъ краю, где люднотѣ мѣшана (Sprawozdanie z r. 1875/6) и повше въ тыхъ школахъ находится такожъ дѣти обряда римского (Sprawozdanie z r. 1878/9); въ школахъ знотъ мѣшаныхъ мае педаля законъ крайного въ 22 черни 1867, арт. III. одитъ языкъ бути выкладовымъ, а другій языкъ обовязковымъ. Застановѣлся надъ сею рѣчью. Законъ въ 22 черни 1867, арт. III. такъ гласитъ дословно: „Въ каждой школѣ людской, въ которой часть учащася молодѣки уживае польского, часть же русского языка, той языкъ, котрый не есть выкладовымъ, буде обовязковымъ предметомъ науки.“ Мы бачимо, що законъ ничего не говоритъ ни о сторопахъ съ мѣшаною люднотѣю ни о обрядѣ, але смотритъ на каждую школу въ особна и квалификуе ея послѣ того, якого языка уживають дѣти, котрй до не ходятъ. Звѣстна рѣчь, що въ нашихъ селахъ говорятъ дѣти безъ вагаду на обрядъ вичайно по руски; наші сельскі школы суть тому послѣ повшого закона школами рускими, въ которыхъ лишь одного русского языка учти належитъ.

Але чимъ жальше рада шк. кр. мѣлится въ интерпретацій того закона? Нѣ, рада шк. кр. дуже добре розумѣе той законъ, але умысно его такъ интерпретуве. Коли минушого року рада громадеи мѣстопа Бабичь, въ которой Поляки мае ббольшотѣ, внесла до рады шк. кр. петицію о усуненне обовязковой науки русского языка, прихлалася рада шк. кр. рѣшеннемъ въ дни 30 жовтня 1879, ч. 7.632 до ея прошеня, на основѣ, що будѣто тамошній исповѣдникъ гр. обряда уживають всѣ языка польского. Зъ сего факту вбонасно наглядно, никами тенденціями руководитъ кр. рада шк. Она интерпретуве иначе законъ въ польскихъ школахъ, а иначе въ рускихъ. Въ польскихъ школахъ наука другого крайного языка есть вичинною, въ рускихъ школахъ она насильно накладаеся. Се днвоглядне явлено толкуеся лишь тымъ, що въ школахъ польскихъ руководитъ кр. рада шк. вагадами чисто просвѣтными, въ рускихъ школахъ тенденцію польонизованя Русинбвъ.

Талобы то на заведенне обовязковой науки польского языка вичинлася всѣ безправности; але на томъ далеко еще не повсе! Фактичній станъ рѣчи еше ето равн сумнѣній.

Справозданне рады шк. въ року 1878/9 выказуе шрадѣ, що школы съ языкомъ выкладовымъ рускимъ есть въ Галичинѣ 1462. Циера тая есть однакъжъ абсолютно неправдливою. И сомнѣваеся, чи буде въ цѣлой Галичинѣ еше 300 школы, въ которыхъ мы дѣйствно по руски

учили. Въ дуже многихъ школахъ, котрй вичисленъ въ справозданно до рускихъ, завсдено послѣдними роками польскій языкъ выкладовымъ, гдекуды зробили се полонувотчій або поддестий учителямъ самоблабно, чтобы приподобитися своимъ властитимъ; гдекуды сталося се по приказу окружныхъ инспекторбвъ; а найчастѣйше въ невѣдомости, икій языкъ есть выкладовымъ.

Дуже характеристичною есть та послѣдняя причина. Означенне языка выкладового находится въ фундаційной грамотѣ школы; тн грамоты вабрала однакъжъ кр. рада шк. до себе. Нынѣ естотъ дѣла такъ, що мало-кто знае на провинціи, икій языкъ есть въ ето школѣ выкладовымъ. Въ иншихъ краяхъ съ мѣшаною люднотѣю находится такі дати въ школьныхъ шематнамахъ, где ихъ каждый переглянути може; дальше есть тамъ въ авичаю, що рады школьной крайнй рошисуючи конкурсе на учительскій посады, подають варавомъ до вѣдомости, икій языкъ въ дотычній школѣ выкладовымъ, а икій обовязковымъ. Такъ дѣеся въ Чехахъ, на Буковинѣ и др. У насъ того всего не ма. У насъ не дбанаеся сего ани въ шематизму школьного, ани въ конкурсового оголошени. Подаючись на посаду, не знае учитель, икій тамъ языкъ выкладовый; а коли по одержанно мѣстця слытае инспектора окружного, получае вичайно отповѣдь: „Ja nie wiem, bo u mnie tych aktów nie ma; ale uczę pan po rusku i po polsku; zresztą po rusku dzieci już umieją mówić, więc zwracam pan uwagę mianowicie na język polski“. По такой отповѣди выкладають учителямъ въ рускихъ школахъ по руски и по польски, ббольше однакъжъ по польски. — Такъ дѣеся нынѣ въ дуже переважнй части рускихъ школы. Я самъ знаю въ мѣстѣ окрестности много школы, въ которыхъ передъ 5—6 роками выкладано по руски, а нынѣ при амѣненыхъ учителяхъ выкладаеся переважно або выключно по польски. Менѣ висуваеся мимоволѣ на гадуку, що сей хаосъ сподѣимый властями школьными намѣренно, чтобы „въ мутной водѣ ловити рыбы“.

Бще горше естотъ руска народнотѣ дотычно школы въ мѣстахъ и мѣстечкахъ. У насъ есть много мѣстечокъ, въ которыхъ почисляли бы Поляковъ на пальцахъ (Глинныи, Бауиболь, Нижнѣвъ, Миколаѣвъ), або въ которыхъ становлятъ Русины велику поревагу (Снятынъ, Тысьменица, Богороднаны, Щирецъ); а мимо того заведено тамъ овициально языкъ польскій выкладовымъ. О ббольшихъ мѣстахъ, где Русины суть въ меншости, уже и не вгадуемъ!

(Конецъ буде)

Зъ Понутя. (Школьна анкета.) Дуже есьмо вичинй „Дѣлу“, що вбдноситъ справы школьной, що авортае увагу на анкету школьну. Тутъ переводитъ справы, котрй, если досѣють и станутся закономъ, будутъ черезъ довгй часъ вливати на наше выхованне, котре потбмъ трудно и дуже трудно буде можна на иній дороги спровадити. — Не треба бути дуже бистроумнымъ, чтобы адогандитися, яке направленье усулають законодатель школьной анкеты надати нашимъ школамъ... Боть то по просту заговбръ противъ рускому народному житю, есть то стремленье до морального убійства Русинбвъ въ Галичинѣ.

Гадики гр. Рвн, чтобы школу ббольше съ жатьемъ практичнымъ и ето потребамы погодити, вбшли на другій або третій языкъ; анкета о тое совѣсьмъ не атуритъ. Би ходитъ о тое, чтобы организацию школы до влибѣ политичныхъ польскыхъ припоронити, а тн стремять до спольщени Русинбвъ. Нынѣ упадють новели польскій мрѣй о реституцій давной Польщи, а если надѣа о колишнй самостоятельности Польщи еше совѣсьмъ не вгасла, то она откладаеся до цвельнѣйшой будучности. На нынѣшнмъ же порядку днвоблѣ политичного стремлени Поляковъ естотъ: „свольщенье Русинбвъ

галицкихъ“, а именно за посредствомъ выхованя публичного въ школахъ. Организация школы народныхъ, котрою теперь школьна анкета занимается, мае допрондити до той пожданной цѣли. Тому то до той анкеты не принято ани одного Русина, чтобы не было, на каку виче, яко перепоны, трудности або протесту, але чтобы навѣтъ рускій свѣтъ не дбанаеся, якъ тамъ куютея пута желѣвий, чтобы ето умъ народный ехпнтити.

Днѣ головнй точки въ томъ направлени, надъ котрыми нынѣ анкета польска обрадуе, суть: а) внесенне радъ мѣстечныхъ, и вступленье ихъ черезъ делегатбвъ радъ окружныхъ, б) заведенне интернатбвъ.

ад а) Въ практичѣ показалося, що рады мѣстечевй, именно тамъ, где рускій священникъ есть головою такой рады, а при томъ есть мужемъ образованнымъ, цциримаъ рускимъ патриотомъ и где бѣтъ школами ревнво занимаеся, дуже не на руку Полякамъ. Они часто епинують систему польонизаційну и придерживують въ школахъ выхованне руске... Отже треба ихъ внести, а подложити щось, що бы съ направлениемъ польонизацій ббольше гармонировало и еп жадной перепоны не етанило. Нынѣ бо цѣльнй аппаратъ школьной: Рада школьна крайна, рады окружнй и ихъ префидатель-старосты, инспекторы крайнй и инспекторы окружнй — есть въ рукахъ Поляковъ. Духъ одушевляющій сей аппаратъ есть польскій, цѣль яено вытычена сего органами: спольонизовати Русинбвъ галицкихъ черезъ польонизацію школы, — отже и направленье дѣлани есть въ томъ дусѣ, въ той цѣли. Однй рады школьной мѣстечевй тому направлению стояли на перешкодѣ, тому треба ихъ конечно усунути, а на ихъ мѣстци щось такого поставити, що бы съ цѣлымъ польонизаційнымъ аппаратомъ було въ догднй гармонии.

ад б) Интернаты суть то заведенне, въ которыхъ кандидаты на учительнй школы народныхъ будутъ мати свое пропитанье и выхованне. Головною задачію тыхъ интернатбвъ буде: выховати своихъ питомцивъ на учительнй-польонизаторбвъ. Тутъ буде передовѣсьмъ развиватися и влекатися патриотизмъ польскій и вцѣплюватися въ кандидатахъ до етану учительского ревнованья на дорожѣ польонизацій. Чи знаете досѣгадѣть такого выхованя? Есть она дуже велика. Система така выдре намъ тыхъ учительнй, котрй нынѣ становлятъ посередну интеллигенцію руску помежи селянннмомъ а священникомъ и другими образованными станами; она сотворитъ аппаратъ польонизацій сильный, ревнйй, добре организованый, котрымъ молодѣки въ школахъ народныхъ выховуватися буде на приходникбвъ польскон справы и польскыхъ порядкбвъ; она мае задачу винцити съ часомъ духа русского въ народѣ. А все тое буде совершатися „по закону“. Роважте отже, въ икій способъ отвернутибы тое гроизице небезреченьство!...

Передовѣсьмъ заразъ на митингу 30 (18) с. м. треба намъ запротестовати противъ махиваціймъ теперѣшнйой школьной анкеты, и еказати, що ея установы ніякимъ чинномъ насъ Русинбвъ дотыкати не будутъ и не могутъ, бо они суть одностороннй, лишь черезъ самыхъ Поляковъ, отже выключно въ ихъ хосенѣ и для ихъ потребѣ уложенѣ. А чейже намъ въ конституційной австрийскй державѣ никто насильемъ системы выхованя публичного накладати не смѣа, а ижежъ намъ конституційнымъ обывателямъ о своихъ живаенныхъ справахъ радити и становити свободно!

Дальше треба намъ еторганизовати заразъ на томъ митингу свою пнтому руску анкету школьну, аложену въ людѣй обаваномленыхъ съ ходомъ выхованя публичного, — и треба старатися тотѣ рѣшени въ дорожѣ законодательной перепровадити. Та чейже Господь допоможе, и не дасть намъ узети, а чейже намъ Наймилостивѣйшій нашъ Монархъ Францъ Юсифъ въ естачнбвъ небезреченьствѣ

прибѣжищемъ буде, и подаетъ намъ руку ратунику; а чейже не ехоче допустити до роснуки свой вѣрнйй и преданный тримиліонный народъ!

Михайло.

Зъ Жовнбвекого. (Що робити нашъ выдѣлъ повѣтовый.)

L. 365. Do Zwierzchności gminnej w...! W skutek uchwały Rady powiatowej Żółkiewskiej z dnia 5 maja 1880, która poleciła zakupić dla użytku szkół ludowych tutejszego Powiatu w Urzędzie szkolnym kościoła Żółkiewskiego 50 par obrazków, jako fotograficzne odbicie wielkich dwóch obrazów historycznych znajdujących się w tymże kościele, z których jeden przedstawia odsiecz Wiednia dokonaną przez Jana III-go Króla polskiego — drugi bitwę pod Parkanami w Węgrzech stoczoną przez tegoż Króla a to podczas najazdu Turków na Państwo Austriackie w roku 1683, przesała się przy niniejszem Zwierzchności gminnej parę tych obrazków, które razem z ramkami i szkłem kosztują 3 złotych ryńskich w. a. polecając jej, a względnie naczelnikowi gminy, ażeby wspólnie z nauczycielem miejscowym zajęli się umieszczeniem tychże w szkole na ścianie dla nauki uczniów.

Обовязкием будѣе Науцзциела w стбсовныхъ chwilach tłumaczyć znaczenie tych obrazków uczącej się młodzieży, mianowicie jaką zasługę położyli Polacy i Babsini w chrześcijaństwie przez odparcie Turków z pod Wiednia i zasłonięcie Austrii i Najjaśniejszego dziś nam panującego domu przed najazdem tureckim.

Образки те маяу бытѣ уважане jako własność szkoły, i jako takie mają być do Inwentarza majątku gminnego w dziale szkolnym zamieszczone.

Z Wydziału powiatowego.
Żółkiew dnia 27 Lipca 1880.
Prezes L. S.
Waygart.

Ось яке письмо ровдсалаъ дни 29 жовтня 1880 Выдѣлъ повѣтовый по широкбмъ а щиро-рускомъ повѣтѣ жовнбвскомъ! Тое письмо дбстали всѣ громады загаломъ, навѣтъ такі: Волиця, Станиславка и т. д., въ которыхъ не було и не ма ніякой школы.

Нема що кавати, дуже сей Выдѣлъ енергичный и працѣвитый, коли азь б мѣсяцнй чаетъ (отъ 5 мая до 29 жовтня) потребуваеъ, чтобы подѣлнитися съ громадами ухвалою Рады повѣтовой.

Та и сама тая ухвала, якъ бачите, дуже мудра, бо опираеся на такіхъ принципахъ, котрыхъ досѣ слава Богу, не ма. Каждому предѣсьмъ вѣдомо, що начальникъ громады не мае (пбсла австрийскыи законбвъ) права контролѣ надъ учителями и не може имъ жадныхъ приказбвъ давати; учитель поддигае ино своимъ властямъ школьнымъ.

А однакъжъ, якъ видно въ наведеного письма, для жовнбвского выдѣла законы не существуютъ, выдѣлъ самъ собѣ закономъ: „poleca naczelnikowi gminy, aby wspólnie z nauczycielem zajęli się umieszczeniem obrazków w szkole na ścianie.“ Чимъ выдѣлъ не знайшовъ вже ничего важнѣйшого и наглѣйшого якъ занимаеся кollectionsртерствомъ „dwóch obrazków Jana III króla polskiego za 3 zł. w. a.“ по рускихъ громадахъ? Чимъ касы громадскй и дороги повѣтовй въ такомъ величбмъ порядку? Чи выдѣлъ компетентный приказувати учителямъ, чого и якъ маяють они учти рускихъ дѣтй? Чи выдѣлъ думае, що тн „dwa obrazki z ramkami i szkłem“ заступлятъ народныи мѣстце голодовой запомоги, рускимъ дѣтамъ мѣстце работати?

Се письмо то только слабенька проба въ трехлѣтнйой господарки, котра евѣдѣчитъ, якъ выдѣлъ сповнне обаваня свои закономъ на него наложенъ — и якъ то всенкими способами стараеся польонизувати Русинбвъ.

Щобъ не було поговору, що мы болотомъ обидомеся невинныхъ людѣй, подаю въ вѣдомости еше сумнѣннйй, а варавомъ евѣннйй фактъ: передъ прѣфидомъ до Галичины Б. В. Цѣсаря выла-

